

Project aan de slag met preventie in de Drentse gemeenten

Vanaf oktober 2018 zijn alle Drentse gemeenten gestart met het project Aan de slag met preventie in de Drentse gemeenten. Doel van het project is om steviger in te zetten op een integrale aanpak van preventie ten behoeve van de gezondheid van inwoners, met de focus op kwetsbare groepen.

Het project wordt gesubsidieerd vanuit ZonMw en bestaat uit twee fasen. Partners van het project zijn naast de 12 gemeenten, onder andere de GGD, CMO Stamm, Sport Drenthe, Werkplaats Sociaal Domein Noord, Academische werkplaats Publieke Gezondheid Noord Nederland.

Fase 1 van het project bestaat uit het opstellen van wijkgezondheidsprofielen op wijkniveau, bestaande uit kwantitatieve gegevens die worden aangevuld met kwalitatieve gegevens. De signalen, ervaringen en behoeften die er in een wijk leven zijn opgehaald door in gesprek te gaan met professionals en inwoners. Nadat de lokale gezondheidssituatie en preventieaanpak in beeld zijn gebracht, is er een analyse gemaakt van de uitkomst en een keuze gemaakt voor thema's, doelgroepen en interventies.

Voor ZonMw wordt op provinciaal niveau een plan van aanpak opgesteld. In oktober 2019 volgt een Go of No Go moment voor fase 2: gedurende drie jaar worden de interventies en het plan van aanpak geïmplementeerd, uitgevoerd en gemonitord.

Gemeente Tynaarlo

Dialogotafels

De gemeente Tynaarlo bestaat uit drie hoofdkernen. In elke kern is een dialogotafel georganiseerd over gezondheidspreventie. Tijdens deze bijeenkomsten zijn de wijkgezondheidsprofielen van de betreffende kern toegelicht en is in gesprek gegaan of dit wordt herkend en wat beelden en ervaringen van de kern/wijken zijn. Daarnaast stonden de volgende vragen centraal:

- Wat gaat er in de kern al heel goed?
- Wat is de kracht/energie van deze kern?
- Wat zijn opgaven voor deze kern?

Aan het einde van de bijeenkomsten zijn de uitkomsten aangescherpt en geprioriteerd. Bij de dialogotafels zijn professionals (zowel intern als extern), samenwerkingspartners, vrijwilligers, inwoners en lokale initiatieven aanwezig geweest. Met name zijn partijen en mensen uitgenodigd die specifiek actief zijn in de betreffende kern. O.a.: leden sociale teams, buurtsportcoaches, WPDA, GKB, fysiotherapie, jeugdgezondheidszorg, thuiszorg, professionals woon/zorg vormen, GGZ, GGD, apotheek, Humanitas, Voedselbank, vluchtelingenwerk, Zonnebloem, mensen van lokale verenigingen en initiatieven, Drenthe Doet Mee en beleidsadviseurs van de gemeente.

Vervolg uitkomsten

Van elke dialogotafel is een overzicht gemaakt van de genoemde thema's en prioriteiten. Als vervolg wordt hierop ingezet via drie sporen:

- Inzet gekozen thema

Voor het project Aan de slag met preventie in de Drentse gemeenten en het plan van aanpak is hieruit één thema gekozen om verder te verdiepen. Dit is het thema 'Gezonde leefstijl integraler oppakken'. Doel is mede om vanuit het thema Gezonde Leefstijl diverse onderliggende thema's zoals meedoen, eenzaamheid, mantelzorg en armoede/schulden aan te pakken.

- Kadernota Sociaal Domein

De gemeente is bezig met het opstellen van een kadernota sociaal domein. Hierin moeten de opgehaalde maatschappelijke thema's terug komen. Voor de kadernota wordt nog een traject rondom burgerparticipatie vormgegeven om inwoners te betrekken en om gezamenlijk te komen tot een gebiedsgerichte uitvoeringsagenda.

➤ Directe acties

Uit het traject voor het project aan de slag met preventie komen een aantal acties/voorstellen die direct kunnen worden opgepakt of worden ingezet:

- Thema vrijwilligers:
Uit de dialoogtafels komt naar voren dat het lastig is om vrijwilligers te vinden. Als vervolgactie zijn maatschappelijke organisaties uitgenodigd deel te nemen aan de cursus 'Meer vrijwilligers in korte tijd', die al enkele jaren voor sportverenigingen worden georganiseerd. Ook voor komende edities zullen maatschappelijke organisaties uitgenodigd blijven worden.
- In de dialoogtafels is de gezonde school-aanpak vaak genoemd als iets wat goed gaat en wat we moeten behouden: een werkwijze waarbij scholen integraal, structureel en planmatig werken aan gezondheidsbevordering op school. Als gemeente willen we dit behouden en zijn de buurtsportcoaches de verbindende schakel.
- Buiten spelen is een aantal keer in de bijeenkomsten genoemd. We zetten hier op in door:
 - De nationale buitenspeeldag, vakantieactiviteiten en buitenschoolse activiteiten door de buurtsportcoaches, zoals de sport- en spelbus.
 - Inzet speelruimtebeleid – samenwerking schoolpleinen
 - Bewegen in de openbare ruimte
 - Aanbod 0-4 jaar + tips worden verspreid via de consultatiebureaus
 - Inzet vakleerkrachten onderwijs
 - De bonden zijn bezig om programma's te ontwikkelen gericht op de brede motorische ontwikkeling (belangrijkste indicator levenslang gezond blijven bewegen)
- In de dialoogtafel is genoemd dat een aanbod voor de jeugd 12+ mist. Het jongerenwerk organiseert verschillende activiteiten voor deze groep. In de vervolgacties voor het hoofdthema gezonde leefstijl integraler oppakken wordt gekeken of dit kan worden versterkt door verbinding met eventueel andere partijen. Er is al samenwerking met de buurtsportcoaches waaronder:
 - Activiteiten voor jonge mantelzorgers
 - Activiteiten voor (hang)jongeren
 - Sportkennismakingsaanbod ook voor 12+ (aanbod van sportverenigingen en-scholen wordt ontsloten via 'Sportpret'.
- In de dialoogtafel is genoemd dat er rondom het thema roken nog winst te behalen is onder de doelgroep nieuwkomers. Enerzijds sluiten we aan bij de campagnes vanuit de GGD. Anderzijds wordt gekeken hoe de gemeente in gaat zetten op het thema rookvrije generatie, en hoe hierin extra aandacht kan worden besteed aan deze doelgroep.
- De vergrijzing is een thema dat uit de gezondheidsprofielen en gesprekken naar voren is gekomen. De buurtsportcoaches gaan trainingen valpreventie voor ouderen geven naast het al bestaande aanbod voor deze doelgroep:
 - Sociaal Vitaal
 - Sportwijzer senioren sport
- Thema armoede en gezondheid. Doel: een integrale samenwerking op het thema gezondheid en armoede. Armoede / een laag inkomen moeten geen belemmering zijn om gezond te leven. Acties:
 - Afstemming met het onderwijs over hun ervaringen rondom het thema armoede/gezondheid (is het een probleem? Wat en waar komen ze tegen?)
 - Afstemming met team jeugd en sociale teams over hun ervaringen met armoede/gezondheid, de input uit het onderwijs en toelichting op het aanbod wat we al hebben.
 - Totaal beeld en aanbod onder de aandacht brengen bij de Doetank: het netwerk van organisaties en partners actief op het gebied van schuldhulpverlening en armoede in de gemeente Tynaarlo. En daarnaast bij de werkgroepen gezonde school.

- Kijken of aanvullende acties gewenst/mogelijk zijn op het thema armoede/gezondheid.

Hoofdthema gezonde leefstijl integraler oppakken

Vanuit dit thema wordt gestart met de volgende actiepunten:

- De inzet op de doelgroep jeugd en senioren behouden.
- Verbinding intern:
In het najaar wordt een sessie georganiseerd met beleid, het expertiseteam jeugd en de sociale teams (jongerenwerk/opbouwwerk) rondom het thema (positieve) gezondheid/leefstijl met als doel betere integrale samenwerking rondom dit thema.
- Verbinding extern:
Partners en het huidige aanbod verbinden door vervolg te geven aan de dialoogtafels en dit gebiedsgericht periodiek te organiseren. Wanneer nodig daarnaast actief partners bij elkaar brengen en hierin faciliteren.
- Extra inzet op de doelgroep volwassenen (zie volgende kopje).
- Het punt wat naar voren is gekomen om meer verbinding te krijgen tussen intramurale zorg en de wijk, wordt opgepakt als thema binnen het lokaal sportakkoord Tynaarlo. Tynaarlo doet mee aan de 2^e tranche van het lokaal sportakkoord met een start in november 2019.
- Onderdeel van de pijler Fysieke en Sociale omgeving is het beweegvriendelijk inrichten van de openbare ruimte. Dit is ook een thema dat terug komt bij de omgevingsvisie en dat integraal wordt opgepakt met de planoloog. Hierbij vooral aansluiten bij bestaande ontwikkeltrajecten.

➤ Inzet doelgroep volwassenen

Voor een integrale aanpak gericht op preventie met als doel gezondheidsbevordering of – bescherming voor de doelgroep volwassenen is onderscheid gemaakt tussen de vier pijlers vanuit de Toolkit Preventie in de wijk van het RIVM:

Pijler	Omschrijving	Maatregelen en interventies
Voorlichting en educatie	Gericht op het voorlichten van volwassenen over een gezonde leefstijl.	-Campagnes GGD -Informatie gezonde leefstijl oa BSC + sociale teams -Gezonde School-aanpak (ouders betrekken)
Signalering, advies en ondersteuning	Gericht op het vroegtijdig signaleren van risicofactoren, kortdurend advies en doorverwijzing naar ondersteuning of behandeling.	-Signalering en ondersteuning sociale teams en BSC + verbinder andere partijen -Sessies gericht op verbinding aanbod en partijen -begeleiden mensen naar een passend sport- en beweegaanbod -Aandacht voor doelgroep nieuwkomers, oa bieden fietslessen, TUVO-sport -Verenigingsadvisering (oa sportadviescafé) -Interventie Welzijn op Recept -Implementatie interventie Sociaal Vitaal -Meedoenregeling 18+ (minima) -Nationale Diabetes Challenge -Sportpret voor volwassenen (ontsluiting verenigingsaanbod voor volwassenen door het laagdrempelig aanbieden van kennismakingslessen)

Fysieke en sociale omgeving	Gericht op het creëren van een omgeving waarin gezond gedrag gestimuleerd wordt.	-Bewegvriendelijk inrichten openbare ruimte (BIOR) -Buurtactiviteiten -Bewegparken -Moestuinen -Speelvoorzieningen -Maatjesprojecten -Gezonde (sport)kantine -Rookvrije generatie -Sociale kaart buurtbrink.nl
Regelgeving en handhaving	Gericht op regels, wetten, beleidsmaatregelen en de handhaving daarvan.	-Regelgeving meedoenregeling 18+ -Drugsvetod opgenomen in APV

Extra investering:

- Interventie Welzijn op Recept loopt in de ene kern beter dan in de andere. Actie: analyseren hoe dit gaat en kijken hoe we deze aanpak kunnen versterken.
- Interventie Sociaal Vitaal. Actie: verder uitwerken en implementeren voor de doelgroep volwassenen in samenwerking met de sociale teams en buurtsportcoaches.

Bijlagen:

Programma dialoogtafels en uitgeschreven toelichting

Uitnodiging dialoogtafels

Verslag dialoogtafel Eelde 2 april 2019 + thema's en prioriteiten

Verslag dialoogtafel Zuidlaren 9 april 2019 + thema's en prioriteiten

Verslag dialoogtafel Vries 6 mei 2019 + thema's en prioriteiten

Lijst deelnemers dialoogtafels